

PERALTA

DOMSTOLENS DOM

14. juli 1994 *

I sag C-379/92,

angående en anmodning, som Pretura circondariale di Ravenna (Italien) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende straffesag mod

Matteo Peralta,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 3, litra f), artikel 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 og 130 R,

har

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformand G. F. Mancini, som fungerende præsident, og dommerne R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse (refererende dommer), M. Zuleeg og J. L. Murray,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: J.-G. Giraud,

* Processprog: italiensk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Matteo Peralta ved advokaterne Giuseppe Conte og Giuseppe Michele Giacomini, Genova
- den italienske regering ved professor Luigi Ferrari Bravo, chef for Udenrigsministeriets Servizio del contenzioso diplomatico, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato Oscar Fiumara
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Vittorio Di Bucci, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 9. februar 1994 af Matteo Peralta, af den italienske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. maj 1994,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelse af 24. september 1992, indgået til Domstolen den 19. oktober s.å., har Pretura di Ravenna i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen seks præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 3, litra f), artikel 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 og 130 R.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en straffesag, som de italienske myndigheder har anlagt mod Peralta, der står tiltalt for overtrædelse af lov nr. 979 af 31. december 1982 om beskyttelse af havet (GURI nr. 16 af 18.1.1983, Supplemento ordinario, s. 5)

3 Artikel 16 i nævnte lov indeholder følgende bestemmelse:

»Det er forbudt i territorialfarvandet og de indre farvande, herunder havnene, fra skibe, uanset hvor disse er registreret, i havet at udtømme eller lade udtømme kulbrinter eller blandinger af kulbrinter samt andre for havmiljøet skadelige stoffer, der er nævnt i liste A, der findes som bilag til denne lov.

Det er desuden forbudt skibe, der fører italiensk flag, at udtømme de i foregående stykke nævnte stoffer i havet også uden for territorialfarvandet«.

4 Overtrædelse af disse bestemmelser straffes ifølge artikel 20 i samme lov med bøde på mellem 500 000 og 10 mio. LIT eller med fængsel i indtil to år. Ud over disse straffe pålægges der erhvervsmæssige sanktioner. En kaptajn, der er italiensk statsborger, kan suspenderes fra sin stilling i indtil to år. En kaptajn, der er statsborger i et andet land, må ikke i det tidsrum, der fastsættes af ministeren for handelsflåden, anløbe italienske havne.

5 Af sagen fremgår, at Peralta, der er italiensk statsborger, er kaptajn på et tankskib, der fører italiensk flag og er specielt udrustet til transport af kemiske stoffer. Skibets reder er et italiensk selskab.

- 6 Det står fast, at Peralta ved flere lejligheder i første kvartal af 1990 gav ordre til udtømning i havet af spildevandet fra vaskning af tankene, der forinden havde indeholdt kaustisk soda, på et tidspunkt, hvor skibet befandt sig uden for det italienske territorialfarvand (de fleste gange i et område på 14-24 sømil fra de italienske basislinjer). Kaustisk soda er et af de i bilag A til nævnte lov af 31. december 1982 nævnte skadelige stoffer.
- 7 Pretura di Ravenna har under den mod Peralta anlagte straffesag udsat sagen og anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

- »1) Udgør bestemmelser som artikel 16 og 20 i lov nr. 979/82 restriktioner, jf. traktatens artikel 7, 48, 52 og 59, der som sådanne er forbudt ved traktatens artikel 62, idet de ikke objektivt er begrundet i hensynet til at beskytte offentlige interesser i vedkommende medlemsstat?
- 2) Er på fællesskabsrettens nuværende stadium og på baggrund af de i spørgsmål 1) nævnte fællesskabsbestemmelser nationale regler som de i sagen omhandlede, hvorefter borgere på grund af deres nationalitet også i henseende til strafferetlige sanktioner for en og samme adfærd behandles anderledes end andre borgere, der er undergivet fællesskabsretten, forenelige med fællesskabsretten?

Er de i sagen omhandlede straffebestemmelser, hvorefter skibskaptajnen som en accessorisk, automatisk og obligatorisk sanktion midlertidigt bl.a. suspenderes fra sin stilling og sit arbejde, forenelige med det i Fællesskabets retsorden knæsatte proportionalitetsprincip?

- 3) Kan på fællesskabsrettens nuværende stadium staternes såkaldte 'enekompetence til strafpålæggelse' påvirke de grundlæggende ved traktaten sikrede friheder, som f.eks. den frie bevægelighed for varer og personer, og udgør specielt artikel 16 og 20 i lov nr. 979/82 en hindring for udøvelsen af disse friheder?
- 4) Er fællesskabsrettens principper på miljøområdet, navnlig princippet om forebyggende indgreb, jf. traktatens artikel 130 R ff., til hinder for regler i en medlemsstat, hvorefter der for skibe fra vedkommende medlemsstat gælder et absolut forbud mod på det åbne hav at udtømme kulbrinter og skadelige stoffer, når dette forbud i praksis bevirker, at de pågældende skibe er nødt til at benytte sig af en anden udtømningsordning, der i enhver henseende er ineffektiv og i alt fald strider mod de forpligtelser, som vedkommende medlemsstat internationalt har påtaget sig, og som er genstand for gennemførelsesforanstaltninger fra Fællesskabets side?
- 5) Er de fællesskabsretlige principper, hvorved det skal sikres, at præstering af tjenesteydelser på søfarts- og havneområdet i Fællesskabet kan ske under fri konkurrence, loyalt og uden kunstige fordrejninger, samt at efterspørgslen efter ydelser kan tilfredsstilles således, at skaderne på miljøet bliver mindst mulige, og navnlig EØF-traktatens artikel 3, litra f), og artikel 84, til hinder for nationale bestemmelser som de i artikel 16, (17) og 20 i lov nr. 979/82 omhandlede, der fordrejer konkurrencen mellem havnene og rederierne i Fællesskabet, fordi de indeholder et absolut forbud mod udtømning på åbent hav af spildevand fra vaskning af skibstanke, der alene gælder for skibe, der fører vedkommende medlemsstats flag, skønt disse skibe er udstyret med de dyreste rensningsanlæg i overensstemmelse med forskrifterne i internationale konventioner, der er blevet ratificeret af Fællesskabet?
- 6) Er artikel 30 i traktaten forenelig med en ordning i en medlemsstat, hvorefter der alene for skibe, der fører vedkommende medlemsstats flag, selv for skibe,

der er udstyret med de dyreste tekniske indretninger i overensstemmelse med konventionerne på området, gælder et absolut forbud mod på det åbne hav at udtømme kulbrinter og skadelige stoffer, således at disse skibe er nødt til at benytte særlige tekniske indretninger og anvende et andet, ineffektivt udtømningssystem, der er særdeles udgiftskrævende og i alt fald i strid med de forpligtelser, som vedkommende medlemsstat internationalt har påtaget sig, og som er genstand for gennemførelsesforanstaltninger fra Fællesskabets side?

Navnlig spørges det, om de omhandlede strafferetlige sanktioner og de økonomiske byrder, som alene skal afholdes af den nationale handelsflåde på en måde, der klart er udtryk for forskelsbehandling og aldeles ufornuftig, kan antages at udgøre foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner? Disse byrder medfører jo yderligere omkostninger, hvilket påvirker prisen på de transporterede varer og har følger for vareindførslen.«

- 8 De forelagte spørgsmål vedrører de bestemmelser, der finder anvendelse for udtømning i havet af kulbrinter og andre skadelige stoffer end kulbrinter. Det står imidlertid fast, at der i hovedsagen alene er tale om udtømning i havet af spildevand fra vaskning, der indeholder kaustisk soda. De forelagte spørgsmåls rækkevidde må derfor begrænses, således at de kun vedrører udtømning i havet af andre skadelige stoffer end kulbrinter.
- 9 Af sagen fremgår i det hele, at den nationale ret først og fremmest ønsker en afgørelse af, om fællesskabsretten er til hinder for en lovgivning som den i sagen omhandlede italienske lovgivning i det omfang, denne lægger hindringer i vejen for den virksomhed, der udøves af nationale søtransportvirksomheder som den, hvori Peralta er ansat. En sådan lovgivning vil navnlig kunne bevirke, at rensningsforanstaltninger på tankskibe, der kunne være udført på havet under iagttagelse af de herfor gældende internationale konventioner, som Italien har tiltrådt, forsinkes, bliver vanskeligere eller mere omkostningskrævende for italienske skibe end for skibe fra de øvrige medlemsstater.

- 10 Den nationale ret kommer med sine spørgsmål ind på flere forskellige aspekter i forbindelse med disse hindringer, herunder den kritik, der kan rettes mod den italienske lovgivning for:
- tilsidesættelse af »internationale konventioner, der er blevet ratificeret af Fællesskabet«
  - tilsidesættelse af traktatens artikel 7 som følge af forskelsbehandling på grundlag af nationalitet
  - indførelsen i italiensk lovgivning af restriktioner, der er i strid med traktatens artikel 3, litra f), artikel 30, 48, 52, 59 og 62, og navnlig med princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet
  - tilsidesættelse af traktatens artikel 130 R.

Spørgsmålet om, hvilke fællesskabsretlige bestemmelser, der fandt anvendelse på tidspunktet for det af tiltalen i hovedsagen omfattede forhold

- 11 Tvisten i hovedsagen drejer sig om anvendelsen af en italiensk lovgivning, der handler om skibe og søfart. Traktatens anden del indeholder et særligt afsnit, afsnit IV, om transport.
- 12 Artikel 84, der findes i dette afsnit, indeholder et stk. 2, hvorefter Rådet kan træffe beslutning om, hvorvidt der vil kunne fastsættes passende bestemmelser for søfart. Ifølge traktatens artikel 61 omfattes »den frie udveksling af tjenesteydelser« af bestemmelserne i afsnittet vedrørende transport.

- 13 Rådet har med hjemmel i artikel 84, stk. 2, vedtaget forordning (EØF) nr. 4055/86 af 22. december 1986 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og tredjelande (EFT L 378, s. 1). Denne forordning trådte i kraft den 1. januar 1987. Den fandt således anvendelse på tidspunktet for de af tiltalen i hovedsagen omhandlede forhold.
- 14 Imidlertid er det ikke efter bestemmelserne i nævnte artikel 84 udelukket at anvende traktatens bestemmelser om transport, og søtransport er således på samme måde som andre transportgrene fortsat underkastet traktatens almindelige regler (jf. dom af 4.4.1974, sag 167/73, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 359, præmis 31 og 32).

Overholdelsen af internationale konventioner om udtømning af skadelige stoffer i havet

- 15 Det oplyses ikke i forelæggelseskendelsen, men fremgår af sagen, at den nationale ret har rettet et spørgsmål til Domstolen om den italienske lovgivnings retmæssighed efter den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe, den såkaldte »Marpol-konvention« (*Lovtidende C 1984*, s. 252). Det antages af den forelæggende ret, at denne konvention har retsvirkninger i Fællesskabets retsorden.
- 16 For så vidt som Domstolen anmodes om at tage stilling til den italienske lovgivnings forenelighed med Marpol-konventionen, bemærkes blot, at Fællesskabet ikke deltager i denne konvention. Desuden ses Fællesskabet ikke i medfør af EØF-traktaten at have overtaget beføjelser, der tidligere udøvedes af medlemsstaterne inden for denne konventions anvendelsesområde, og således ej heller at være bundet af dennes bestemmelser (jf. dom af 12.12.1972, forenede sager 21/72-24/72, *International Fruit Company m.fl.*, Sml. 1972, s. 295, præmis 18, org. ref.: Rec. s. 1219).

- 17 Det påhviler derfor ikke Domstolen at tage stilling til, om en af en medlemsstat udstedt bestemmelse i national ret er forenelig med en konvention som Marpol-konventionen.

Traktatens artikel 7

- 18 De bemærkes, at EØF-traktatens artikel 7 (EF-traktatens artikel 6), der opstiller det almindelige, principielle forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, kun kan anvendes selvstændigt på forhold omfattet af fællesskabsretten, for hvilke traktaten ikke indeholder særlige bestemmelser om forbud mod forskelsbehandling (jf. dom af 10.12.1991, sag C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, Sml. I, s. 5889, præmis 11). Det er derfor ud fra de særlige bestemmelser, hvori dette princip konkret kommer til udtryk, at det må undersøges, om en lovgivning som den i hovedsagen omtvistede er forenelig med fællesskabsretten.

Traktatens artikel 3, litra f)

- 19 Den nationale ret har spurgt, om de fællesskabsretlige principper, der skal sikre en konkurrence uden fordrejninger, ikke er til hinder for en national lovgivning som den i sagen omtvistede italienske lovgivning. Det er den nationale rets opfattelse, at denne lovgivning fører til fordrejninger i konkurrencen mellem havnene og redierne i Fællesskabet.

- 20 Traktatens konkurrenceregler, og navnlig artikel 85-90, finder anvendelse på transportsektoren (jf. dom af 30.4.1986, forenede sager 209/84-213/84, *Asjes m.fl.*, Sml. s. 1425, præmis 45, og af 17.11.1993, sag C-185/91, *Reiff*, Sml. I, s. 5801, præmis 12). Således forholder det sig navnlig på søtransportområdet (jf. Rådets forordning

(EØF) nr. 4056/86 af 22.12.1986 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet, EFT L 378, s. 4).

- 21 Det bemærkes vedrørende fortolkningen af traktatens artikel 3, litra f), artikel 5, stk. 2, og artikel 85, at artikel 85 i sig selv udelukkende vedrører virksomhedernes adfærd, mens den ikke omfatter ved lov eller administrativt fastsatte bestemmelser, der udgår fra medlemsstaterne. Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at artikel 85, sammenholdt med traktatens artikel 5, pålægger medlemsstaterne ikke ved lov eller administrativt at indføre eller opretholde foranstaltninger, som kan ophæve den tilsigtede virkning af de for virksomhederne gældende konkurrence-regler. Dette er ifølge samme praksis tilfældet, når en medlemsstat enten foreskriver eller fremmer indgåelse af aftaler i strid med artikel 85 eller forstærker sådanne aftalers virkninger eller berøver sine egne bestemmelser deres statslige karakter ved til private erhvervsdrivende at uddelegere ansvaret for at træffe beslutninger om økonomisk intervention (jf. dom af 21.9.1988, sag 267/86, Van Eycke, Sml. s. 4769, præmis 16, og af 17.11.1993, sag C-2/91, Meng, Sml. I, s. 5751, præmis 14).
- 22 Disse bestemmelser kan derimod ikke bruges til at anfægte en lovgivning som den i sagen omtvistede italienske lovgivning. Denne hverken påbyder eller begunstiger konkurrencebegrænsende adfærd, idet det deri indeholdte forbud i det hele regulerer forholdet. Den forstærker heller ikke virkningerne af en i forvejen foreliggende aftale (jf. på linje hermed nævnte Meng-dom, præmis 15 og 19).

Traktatens artikel 30

- 23 Det må ifølge den nationale ret spørges, om den italienske lovgivning er i overensstemmelse med traktatens artikel 30, for så vidt som det derved pålægges italienske skibe at være udstyret med et dyrt rensningsudstyr. Efter rettens opfattelse vil dette kunne føre til en fordyrelse af indførslen af kemiske produkter til Italien, således at der er skabt en hindring, der ifølge denne artikel er forbudt.

- 24 Det skal i den forbindelse blot fastslås, at en lovgivning som den omtvistede ikke indeholder nogen sondring på grundlag af de transporterede stoffers oprindelse, at dens formål ikke er at regulere varehandelen med de øvrige medlemsstater, og at de restriktive virkninger, den vil kunne medføre for de frie varebevægelser, er alt for usikre og indirekte til, at den i loven fastsatte forpligtelse kan betragtes som en foranstaltning, der er egnet til at hindre samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. dom af 7.3.1990, sag C-69/88, Krantz, Sml. I, s. 583, præmis 11, og af 13.10.1993, sag C-93/92, CMC Motorradcenter, Sml. I, s. 5009, præmis 12).
- 25 Artikel 30 er således ikke til hinder for en lovgivning som den omtvistede nationale lovgivning.

Traktatens artikel 48

- 26 Den forelæggende ret har spurgt, om en sanktionsordning — som den, der er fastlagt i den omtvistede italienske lovgivning, hvorefter italienske kaptajner, der overtræder forbuddet mod udtømning i havet af skadelige stoffer, suspenderes fra deres stilling og således pålægges strengere sanktioner end kaptajner, der er statsborgere i andre stater — er retmæssig efter traktatens artikel 48.
- 27 Ifølge Domstolens faste praksis kan traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for arbejdstagerne ikke anvendes på en medlemsstats rent interne forhold. Navnlig kan den blotte omstændighed, at en arbejdstager, der er statsborger i en anden medlemsstat, som følge af en medlemsstats lovgivning har en gunstigere stilling end en arbejdstager, der er statsborger i den pågældende medlemsstat, ikke begrunde, at sidstnævnte bliver omfattet af fællesskabsbestemmelserne om arbejds-

kraftens frie bevægelighed, hvis samtlige de for vedkommendes situation relevante elementer findes inden for en enkelt medlemsstat, som han er statsborger i (jf. på linje hermed dom af 15.1.1986, sag 44/84, Hurd, Sml. s. 29, præmis 55 og 56, og af 28.1.1992, sag C-332/90, Steen, Sml. I, s. 341, præmis 5, 9 og 10).

- 28 Det fremgår af sagen, at Peralta er italiensk statsborger og ansat i et italiensk rederi som kaptajn på et skib, der fører italiensk flag. Hans situation er altså rent intern, og han kan derfor ikke påberåbe sig traktatens artikel 48.
- 29 Af det anførte følger, at artikel 48 ikke er til hinder for en lovgivning som den omtvistede italienske lovgivning, hvorefter kaptajner, der er italienske statsborgere, og som har overtrådt det i loven fastsatte forbud, som sanktion suspenderes fra deres stilling.

Traktatens artikel 52

- 30 Det er ikke på grundlag af forelæggelseskendelsen muligt at afgøre, hvilke grunde den nationale ret har haft til at stille et spørgsmål om den omtvistede lovs forhold til traktatens artikel 52. Der skal derfor henvises til, at denne lov ifølge Peralta berøver de italienske søtransportvirksomheder, der driver virksomhed med skibe, der sejler under italiensk flag, muligheden for at etablere sig i en anden medlemsstat og tvinger dem til at drive cabotagesejlads i de italienske territorialfarvande. Deres skibe kan nemlig ikke i de øvrige medlemsstaters havne finde de anlæg til behandling af spildevand fra vaskning, som de må råde over for at kunne anvende den italienske lovgivning.

- 31 Selv om de bestemmelser i traktaten, der garanterer etableringsfriheden, ifølge deres ordlyd hovedsagelig skal sikre national behandling i modtagelsesmedlemsstaten, indebærer de samtidig et forbud mod, at oprindelsesstaten forhindrer, at en af dens statsborgere etablerer sig i en anden medlemsstat, eller at et selskab, som er stiftet i overensstemmelse med dens lovgivning, og som i øvrigt er omfattet af definitionen i artikel 58, gør det. De rettigheder, som er garanteret ved artikel 52 ff., bliver nemlig meningsløse, såfremt oprindelsesstaten kan forbyde selskaber at flytte med henblik på etablering i en anden medlemsstat (jf. dom af 27.9.1988, sag 81/87, Daily Mail and General Trust, Sml. s. 5483, præmis 16).
- 32 En lovgivning som den omtvistede italienske lovgivning indeholder imidlertid ikke bestemmelser, der kan lægge hindringer i vejen for, at italienske transportvirksomheder etablerer sig i en anden medlemsstat end Italien.
- 33 Det bemærkes endvidere, at ifølge dom af 25. juli 1991 (sag C-221/89, Factortame m.fl., Sml. I, s. 3905, præmis 23) må de betingelser, der opstilles for registrering af fartøjer, ikke udgøre en hindring for etableringsfriheden. En lovgivning som den i hovedsagen omhandlede drejer sig imidlertid ikke om registrering af skibe.
- 34 En medlemsstat kan ganske vist, så længe der ikke er sket en fællesskabsharmonisering, direkte eller indirekte for søtransportvirksomheder, der som den virksomhed, hvori Peralta er ansat, er etableret på dens område, og som driver fartøjer, der fører dens flag, indføre tekniske regler, der er særegne for den, og som ikke nødvendigvis også findes i de øvrige medlemsstater. De vanskeligheder, som dette medfører for de pågældende virksomheder, griber imidlertid ikke ind i etableringsfriheden i traktatens artikel 52's forstand. For de har principielt ikke en anden karakter end vanskeligheder, der kan bero på, at medlemsstaternes lovgivninger om f.eks. arbejds lønninger, socialsikringsbidrag eller beskatning er uensartede.
- 35 Traktatens artikel 52 er altså ikke til hinder for en lovgivning som den italienske lovgivning.

Traktatens artikel 59

- 36 Ifølge de forelagte spørgsmål skal Domstolen tage stilling til en situation, hvor en italiensk kaptajn, der for en i Italien hjemmehørende tjenesteyder skal føre et skib, der fører italiensk flag, gør gældende, at Italien, dvs. den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er hjemmehørende, har tilsidesat princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet.

Muligheden for at gøre princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet gældende

- 37 Det er i præmis 13 i nærværende dom fastslået, at forordning nr. 4055/86 fandt anvendelse på tidspunktet for de af tiltalen i hovedsagen omhandlede forhold.

- 38 Artikel 1, stk. 1, i nævnte forordning indeholder følgende bestemmelse:

»Fri adgang til at udføre søtransport mellem Fællesskabets medlemsstater samt mellem medlemsstater og tredjelande gælder for statsborgere i medlemsstaterne, såfremt de er hjemmehørende i en anden medlemsstat end den person, for hvem søtransporten udføres.«

- 39 På den ene side fremgår det af selve ordlyden af denne artikel, at den gælder for sådan søtransport mellem medlemsstater som den, der er omhandlet i hovedsagen. I artiklen fastlægges den personkreds, som fri udveksling af tjenesteydelser for søtransportområdet gælder for, i vendinger, der stort set svarer til de i traktatens artikel 59 anvendte vendinger.

- 40 På den anden side har Domstolen i dom af 17. maj 1994 (sag C-18/93, *Corsica Ferries Italia Srl*, Sml. I, s. 1783, præmis 30), fastslået, at retten til fri udveksling af tjenesteydelser på området for søtransport mellem medlemsstater af en virksomhed kan påberåbes over for den stat, hvor virksomheden er etableret, når tjenesteydelserne præsteres til modtagere, der er etableret i en anden medlemsstat.
- 41 I øvrigt bemærkes, at det i praksis er fastslået, at formålet med traktatens artikel 59 var at ophæve begrænsningerne for den frie udveksling af tjenesteydelser ved personer, som ikke er etableret i den stat, på hvis område tjenesteydelsen skal udføres, og at bestemmelserne i artikel 59 følgelig måtte finde anvendelse i alle tilfælde, hvor en tjenesteyder tilbyder tjenesteydelser i en anden medlemsstat end den, hvor han er etableret (jf. dom af 26.2.1991, sag C-154/89, *Kommissionen mod Frankrig*, Sml. I, s. 659, præmis 9 og 10).
- 42 På baggrund heraf kan Peralta, for så vidt som det fartøj, han fører, udfører levering af varer til andre medlemsstater, over for Italien gøre gældende, at denne medlemsstat har tilsidesat det i fællesskabsretten anerkendte princip om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet.

En eventuelt foreliggende forskelsbehandling af skibe på grundlag af registreringslandet

- 43 Ifølge artikel 9 i forordning nr. 4055/86, der henviser til det i traktatens artikel 7 opstillede forbud, går mindstekravet til en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede ud på, at der ikke derved sker forskelsbehandling på grundlag af nationalitet af personer, der udfører søtransport.
- 44 I så henseende opfylder en lovgivning af denne art kravet om, at der ikke sker forskelsbehandling for så vidt angår den ordning, der gælder for skibe, der befinder

sig i italiensk territorialfarvand og i de italienske indre farvande. Forbuddet mod udtømmning af skadelige stoffer gælder for samtlige fartøjer, uanset hvor de er registreret, og uanset hvor de virksomheder, der driver dem, er hjemmehørende.

- 45 For så vidt angår havet uden for søterritoriet sondres der i den italienske lovgivning mellem fartøjer, der fører italiensk flag, som forbuddet mod udtømmning af skadelige stoffer alene gælder for, og andre fartøjer.
- 46 Af den italienske regerings og Kommissionens besvarelser af et spørgsmål fra Domstolen fremgår, at Italien ikke har indført en økonomisk zone i Middelhavet. Efter folkerettens regler kan det derfor uden for søterritoriet kun håndhæve sine højhedsrettigheder over for fartøjer, der fører dets flag.
- 47 Heraf følger, at en forskelsbehandling, som den, der gennemføres ved en lovgivning som den omtvistede, af skibe, der fører italiensk flag, og andre skibe, og som alene rammer italienske fartøjer, ikke udgør en ved traktaten forbudt forskelsbehandling, idet den italienske lovgivning ikke på det åbne hav kan finde anvendelse på fartøjer, der ikke fører italiensk flag. En medlemsstats lovgivning kan ikke kritiseres for kun at være gældende for de fartøjer, som denne stat uden for sit territorialfarvand har ret til at udøve højhedsrettigheder overfor.
- 48 Endvidere kan, som fastslået af Domstolen i dom af 14. juli 1981 (sag 155/80, Oebel, Sml. s 1993, præmis 9), anvendelsen af nationale retsregler ikke anses for at være i strid med forbuddet mod forskelsbehandling, blot fordi andre medlemsstater angiveligt anvender mindre strenge bestemmelser (jf. desuden dom af 13.2.1969, sag 14/68, Wilhelm, Sml. 1969, s. 1, præmis 13).

Eventuelt foreliggende restriktioner for den frie udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet

- 49 Den forelæggende ret har anført, at der ved den italienske lovgivning er skabt hindringer for den frie levering af søtransportydelser til andre medlemsstater, også selv om denne lovgivning ikke kan anses for at være et udtryk for forskelsbehandling.
- 50 Det må fremhæves, at den hindring for eksporten, som Peralta har påberåbt sig, ikke er en følge af en lovgivning i en medlemsstat, på hvis område en transportydelse udføres, men af lovgivningen i den medlemsstat, hvor virksomheden har ladet det fartøj, som den pågældende kaptajn fører, registrere, og hvor den er hjemmehørende, dvs. Italien. Denne virksomheds stilling i forhold til dens egen etableringsstat kan altså ikke ligestilles med stillingen for en søtransportvirksomhed, der er etableret i en anden medlemsstat end Italien, som midlertidigt udøver virksomhed i sidstnævnte stat, og som derfor på én gang må opfylde de bestemmelser, der følger af lovgivningen i den medlemsstat, hvis flag dens fartøj fører, og bestemmelserne i den italienske lovgivning.
- 51 En lovgivning som den i sagen omhandlede italienske lovgivning, hvorefter det er forbudt at udtømme kemiske stoffer i havet, anvendes objektivt og uden forskel på samtlige fartøjer, det være sig fartøjer, der udfører transporter inden for Italien, eller fartøjer, der udfører transporter til andre medlemsstater. Den indeholder ikke forskellige befordringsforskrifter for henholdsvis produkter til eksport og produkter, der bringes på markedet i Italien. Den hjemler heller ikke særlige fordele for det indre italienske marked, italienske transporter eller italienske produkter.
- 52 Peralta har omvendt rejst kritik af de fordele, som indirekte opnås af transportvirksomheder fra de øvrige medlemsstater, der ikke på de samme betingelser skal

overholde forbuddet mod udtømmning i havet af spildevand, der indeholder rester af kaustisk soda. Imidlertid er, så længe der ikke er sket en harmonisering af medlemsstaternes lovgivning på dette område, disse restriktioner alene en følge af den af etableringslandet indførte ordning, som den erhvervsdrivende er omfattet af.

- 53 Af det anførte følger, at nævnte forordning nr. 4055/86 ikke er til hinder for lovgivningsbestemmelser af den omtvistede art som de i den italienske lovgivning indeholdte om udtømmning af forbudte stoffer i havet fra fartøjer tilhørende handelsflåden.
- 54 Det er følgelig uforholdent særskilt at besvare den nationale rets spørgsmål for så vidt angår traktatens artikel 62, hvortil der henvises i forordningens artikel 1, stk. 3. For artikel 62, der udfylder artikel 59, kan ikke anvendes som hjemmel til at forbyde restriktioner, der ikke henhører under sidstnævnte bestemmelses anvendelsesområde (jf. dom af 4.10.1991, sag C-159/90, *Society for the Protection of Unborn Children Ireland*, Sml. I, s. 4685, præmis 29).

Traktatens artikel 130 R

- 55 Den nationale ret har endelig ønsket en afgørelse af, om traktatens artikel 130 R ff. er til hinder for en lovgivning som den i sagen omtvistede, der medfører, at italienske fartøjer skal benytte en særlig metode til udtømmning af spildevand, der ifølge den forelæggende ret er ineffektiv og i strid med de internationale forpligtelser, Italien har påtaget sig.
- 56 I den forbindelse bemærkes på den ene side, at Domstolen som nævnt ovenfor i præmis 17 ikke kan tage stilling til, om en af en medlemsstat udstedt bestemmelse er i overensstemmelse med en konvention som Marpol-konventionen. Den kan heller ikke give en fortolkning af traktatens artikel 130 R i lyset af en international

konvention, som ikke forpligter Fællesskabet, og som i øvrigt ikke alle Fællesskabets medlemsstater er deltagere i.

57 På den anden side fastlægges i artikel 130 R alene de almindelige formål med Fællesskabets virke på miljøområdet. Det tilkommer Rådet at træffe afgørelse om de foranstaltninger, der skal iværksættes af Fællesskabet, jf. artikel 130 S. I artikel 130 T er det bestemt, at beskyttelsesforanstaltninger, som vedtages i Fællesskabet i henhold til artikel 130 S, ikke er til hinder for, at de enkelte medlemsstater opretholder eller indfører strengere beskyttelsesforanstaltninger, som er forenelige med traktaten.

58 Artikel 130 R er derfor ikke til hinder for en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede.

59 Den nationale rets spørgsmål skal derfor besvares med, at traktatens artikel 3, litra f), artikel 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 og 130 R samt Rådets forordning nr. 4055/86 af 22. december 1986 ikke er til hinder for, at det i en medlemsstats lovgivning forbydes samtlige fartøjer uanset registreringsland at udtømme skadelige kemiske stoffer i medlemsstatens territorialfarvand og indre farvande, at det alene pålægges fartøjer, der fører denne medlemsstats flag, at overholde dette forbud på det åbne hav, og endelig at det for tilfælde af overtrædelser bestemmes, at kaptajner, der er statsborgere i medlemsstaten, som sanktion suspenderes fra deres stilling.

Sagens omkostninger

60 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Pretura circondariale di Ravenna ved kendelse af 24. september 1992, for ret:

EØF-traktatens artikel 3, litra f), artikel 7, 30, 48, 52, 59, 62, 84 og 130 R samt Rådets forordning (EØF) nr. 4055/86 af 22. december 1986 er ikke til hinder for, at det ved en medlemsstats lovgivning forbydes samtlige fartøjer uanset registreringsland at udtømme skadelige kemiske stoffer i medlemsstatens territorialfarvand og indre farvande, at det alene pålægges fartøjer, der fører denne medlemsstats flag, at overholde dette forbud på det åbne hav, og endelig at det for tilfælde af overtrædelser bestemmes, at kaptajner, der er statsborgere i medlemsstaten, som sanktion suspenderes fra deres stilling.

Mancini

Joliet

Schockweiler

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Zuleeg

Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. juli 1994.

R. Grass

G. F. Mancini

Justitssekretær

Afdelingsformand,
fungerende præsident